

C/2026/1112

26.2.2026

Beslutning fra Den Parlamentariske Forsamling Euronest om Europas store Horisont – åben for de bedste forskere, som vedtaget den 30. oktober 2025

(C/2026/1112)

DEN PARLAMENTARISKE FORSAMLING EURONEST,

- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/695 af 28. april 2021 om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation – og om reglerne for deltagelse og formidling og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1290/2013 og (EU) nr. 1291/2013 ⁽¹⁾ (Horisont Europa-forordningen),
- der henviser til Rådets afgørelse (EU) 2021/764 af 10. maj 2021 om oprettelse af særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation, og om ophævelse af afgørelse 2013/743/EU ⁽²⁾,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/819 af 20. maj 2021 om Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi ⁽³⁾,
- der henviser til rapporten af 16. oktober 2024 fra Kommissionens ekspertgruppe om midtvejsevalueringen af Horisont Europa med titlen »Align, Act, Accelerate: Research, Technology and Innovation to boost European Competitiveness« (Tilpasning, handling, fremskyndelse: Forskning, teknologi og innovation til fremme af den europæiske konkurrenceevne),
- der henviser til analysen af den strategiske plan for Horisont Europa 2025-2027,
- der henviser til det fælles arbejdsdokument af 2. juli 2021 fra Kommissionens tjenestegrene om genopretning, resiliens og reform: prioriteterne for Det Østlige Partnerskab efter 2020 (SWD(2021)0186),
- der henviser til sin beslutning af 11. marts 2025 om vurdering af gennemførelsen af Horisont Europa med henblik på midtvejsevalueringen heraf og anbefalinger vedrørende det 10. rammeprogram for forskning ⁽⁴⁾,
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 22. oktober 2024 med titlen »Gennemførelse af det europæiske forskningsrum (EFR) – Styrkelse af Europas forskning og innovation: EFR's rejse og fremtidige udvikling« (COM(2024)0490),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 18. maj 2021 »Den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring« (COM(2021)0252),
- der henviser til sin beslutning af 6. april 2022 om en global tilgang til forskning og innovation: Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring ⁽⁵⁾,
- der henviser til udtalelse af 26. juni 2024 fra Udvalget for det Europæiske Forskningsrum og Innovation med titlen »Guidance for the next Framework Programme for Research & Innovation« (Retningslinjer for det næste rammeprogram for forskning og innovation),
- der henviser til Draghirapporten af 9. september 2024 med titlen »The future of European competitiveness« (fremtiden for den europæiske konkurrenceevne),
- der henviser til den igangværende indkaldelse af forslag under programmet »Choose Europe for Science«,

⁽¹⁾ EUT L 170 af 12.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>.

⁽²⁾ EUT L 1671 af 12.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/764/oj>.

⁽³⁾ EUT L 189 af 28.5.2021, s. 61, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/819/oj>.

⁽⁴⁾ EUT C, C/2025/3147 af 20.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3147/oj>.

⁽⁵⁾ EUT C 434 af 15.11.2022, s. 23.

- A. der henviser til, at EU og landene i Det Østlige Partnerskab har en fælles interesse i at fremme mobilitet og adgang til forskningsfaciliteter for forskere på gensidigt vigtige områder;
- B. der henviser til, at Horisont Europa, som er det hidtil største europæiske finansieringsprogram for forskning og innovation (FoI) med et budget på 93,5 mia. EUR for 2021-2027, har potentiale til at katalysere betydelige offentlige og private investeringer til støtte for forsknings- og innovationsinitiativer af høj kvalitet, som fører betydelige samfundsmæssige og økonomiske fordele med sig;
- C. der henviser til, at investeringer i mennesker og vidensamfund og målet om 70 000 individuelle mobilitetsmuligheder for studerende og personale, forskere, unge og ungdomsarbejdere er et af Det Østlige Partnerskabs ti erklærede hovedmål for 2025;
- D. der henviser til, at EU i 2025 lancerede programmet »Choose Europe for Science« for at gøre EU til verdens mest attraktive destination for forskere og innovatorer og tilbyde dem attraktive karrierer, samtidig med at det europæiske forskningsrum styrkes;
- E. der henviser til, at både EU og landene i Det Østlige Partnerskab skal være bedre rustet til at reagere på kriser og udvikling gennem fremsyn og forberedelse ved at gøre brug af nye FoI-politikker og -initiativer, der spiller en afgørende rolle med hensyn til at tackle nuværende og fremtidige udfordringer, tilbyde bæredygtige løsninger og fremme økonomisk vækst, konkurrenceevne og gennemgribende ændringer;
- F. der henviser til, at EU stadig halter efter USA, Japan og Kina med hensyn til udgifter til forskning og udvikling som en procentdel af bruttonationalproduktet (BNP), og at disse udgifter er betydeligt lavere i landene i Det Østlige Partnerskab; der henviser til, at det er afgørende at lukke dette hul for at sikre europæisk teknologisk lederskab;
- G. der henviser til, at EU og dets medlemsstater har et erklæret mål om at investere 3 % af BNP i forskning og udvikling senest i 2030 for at understøtte en konkurrencedygtig og færdigheds- og videnbaseret europæisk økonomi;
- H. der henviser til, at EU kæmper med at matche andre store økonomier med hensyn til eksport og jobskabelse inden for videnintensive tjenester;
- I. der henviser til, at både det teknologiske udbytte (f.eks. målt i patenter) og produktionen af forskningspublikationer af høj kvalitet fortsat er stærkt koncentreret i et begrænset antal regioner, og at de regionale forskelle inden for teknologisk innovation har været stigende;
- J. der henviser til, at EU har fastsat et politisk mål om at styrke topkvaliteten og det teknologiske grundlag ved at øge antallet af tilfælde af partnerlandes deltagelse i Horisont Europa og EU4Innovation til 700;
- K. der henviser til, at et sammenfald af flere forskellige kriser har resulteret i øget usikkerhed og givet anledning til presserende overvejelser om EU's strategiske autonomi og modstandsdygtighed sammen med en revision af EU's strategiske alliancer, teknologiske og ressourcemæssige afhængighed og internationale samarbejde;
- L. der henviser til, at Den Russiske Føderation har skruet kraftigt op for propagandaudgifterne i landets budget for 2026, hvilket skaber udfordringer for Europa som helhed uden undtagelse;
- M. der henviser til, at Horisont Europa-forordningen fastsætter, at rammeprogrammet for at sikre videnskabelig topkvalitet og i overensstemmelse med artikel 13 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder bør fremme respekten for den akademiske frihed i alle de lande, der modtager midler fra rammeprogrammet;
- 1. understreger, hvor vigtigt det er at udnytte det fulde potentiale i samarbejde og mobilitet inden for forskning, innovation og mobilitet mellem EU og landene i Det Østlige Partnerskab, herunder gennem intraregionale udvekslinger, behørig finansiering og forbedret adgang til EU-programmer, deltagelse i EU-programmer og strukturerede partnerskaber, der har til formål at fremme strategisk innovation, konkurrenceevne og samfundsmæssige virkninger;
- 2. er fortsat overbevist om, at samarbejde og mobilitet inden for videnskab, forskning og uddannelse tilfører betydelig merværdi og er til gavn for både samfundet og Europas overordnede konkurrenceevne ved at skabe målbare fordele for Europas samfund, økonomier og globale lederskab inden for innovation;

3. minder om de betydelige gevinster ved investeringer i forskning og innovation, idet hver euro, som Horisont Europa koster EU's samfund, forventes at generere op til 6 EUR til gavn for EU-borgerne og op til 11 EUR i BNP-gevinster frem til 2045 ifølge Kommissionens evaluering;
4. fremhæver udfordringen med uligheder og den voksende kløft i forsknings- og innovationsresultater både inden for EU og i Det Østlige Partnerskab og anerkender de første positive tegn med hensyn til at tackle denne kløft inden for EU; understreger det potentiale, som Horisont Europa og andre former for samarbejde rummer med hensyn til at styrke forsknings- og innovationspotentialet i landene i Det Østlige Partnerskab, navnlig når synergier med den økonomiske plan og investeringsplanen for Det Østlige Partnerskab udnyttes til at mindske innovationskløfter og øge den strategiske autonomi i EU og partnerlandene; understreger, at innovationspolitikken skal tage hensyn til den sociale dimension og sikre anstændigt arbejde, lige muligheder og social bæredygtighed under overgangen til nye økonomiske modeller;
5. understreger den afgørende rolle, som videnskab og forskning spiller for at tackle de specifikke samfundsmæssige udfordringer, der vokser frem i vores fælles europæiske rum, herunder klimaændringer og energiomstillingen, udnyttelse af kunstig intelligens, håndtering af den digitale omstilling og bekæmpelse af russisk desinformation og anden ondsindet udenlandsk indblanding; opfordrer til en hurtig og effektiv indsats for at forhindre den russiske regerings spredning af desinformation og bekæmpe hybride angreb på kritisk infrastruktur og demokratiske institutioner;
6. understreger den centrale rolle, som videnskab og forskning spiller med hensyn til at forebygge og bekæmpe menneskehandel, vold i hjemmet og vold mod kvinder gennem anvendelse af ny teknologi og kunstig intelligens;
7. understreger behovet for at medtage social reintegrering af personer, der er berørt af krig, navnlig veteraner, personer med handicap og internt fordrevne personer, i forsknings- og uddannelsesprogrammer, der gennemføres inden for rammerne af Det Østlige Partnerskab;
8. bemærker, at lande, der er på vej mod tiltrædelse af EU, bør tilpasse sig EU's og det europæiske forskningsrums forsknings- og innovationsøkosystem ved at fremrykke deres forberedelser og relaterede reformer; påpeger, at dette for sit vedkommende vil lette en tidligere og gradvis integration i EU's programmer og det indre marked; opfordrer i denne forbindelse til, at der iværksættes målrettede programmer for at lette rettidige forberedelser på dette område;
9. glæder sig over de nationale kontaktpunkters rolle og efterlyser yderligere innovative bestræbelser på at lette deltagelsen af partnere fra regionen for Det Østlige Partnerskab i Horisont Europa; understreger behovet for at tackle udfordringen med hjerneflugt og omdanne den til en strategisk mulighed for at bringe EU i en førerposition på innovationsområdet og for regional vidensamhørighed; opfordrer til øget deltagelse af kvinder, unge og personer med handicap i fælles uddannelsesprogrammer og videnskabelige programmer for at sikre, at principperne om ligestilling mellem kønnene og inklusion opfyldes;
10. glæder sig over oprettelsen af Det Østlige Partnerskabs universitetsklynge, der har til formål at opbygge universitets-samarbejde inden for uddannelse, videnskab og forskning inden for rammerne af 4EU+-alliancen mellem Europauniversiteter; bemærker, at denne model kan kopieres for at integrere andre universiteter i lignende samarbejdsordninger, navnlig universiteter fra lande med Horisont Europa-associeringsaftaler;
11. tilskynder støtteberettigede enheder i Det Østlige Partnerskab til at udnytte det nyligt lancerede initiativ Choose Europe for Science, da det udgør en supplerende mulighed for at gøre forskningskarrierer i Europa mere attraktive ved at tilbyde fremragende og forudsigelige arbejdsvilkår samt for at vende udfordringen med hjerneflugt i forsknings- og innovationssektoren til hjernetilgang i overensstemmelse med EU's strategiske prioriteter inden for innovation og konkurrenceevne;
12. mener, at forskellige større hændelser og kriser påvirker forskere i Det Østlige Partnerskab og stiller dem i en udsat situation; glæder sig over den indsats, som Kommissionen, medlemsstaterne, akademiske netværk og civilsamfundet har gjort for at løse disse forskeres situation; konkluderer imidlertid, at EU under det nuværende program ikke har tilstrækkelig disponibel finansiering til at støtte udsatte forskere, og at indsatsen fra visse medlemsstater og civilsamfundets side fortsat er fragmenteret;
13. henleder opmærksomheden på de sociale konsekvenser af krig og konflikt i Østpartnerskabsregionen, som påvirker beskæftigelsen, befolkningens trivsel og arbejdskraftens mobilitet, og bakker op om udviklingen af målrettede programmer for at øge den sociale modstandsdygtighed i regionen;

14. gentager Parlamentets holdning om, at EU's kommende 10. rammeprogram for forskning og innovation bør omfatte et nyoprettet europæisk stipendiatprogram for udsatte forskere, hvor erfaringerne fra det igangværende forberedende arbejde tages i betragtning; understreger, at dette også bør være rettet mod regionen for Det Østlige Partnerskab, herunder Belarus;
15. anbefaler at styrke samarbejdet mellem EU og landene i Det Østlige Partnerskab inden for socialpolitik og inklusion gennem udveksling af erfaringer, fælles forskning i sociale processer og gennemførelse af programmer for at styrke den sociale samhørighed;
16. pålægger sine formænd at sende denne beslutning til formanden for Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen, kommissæren med ansvar for udvidelse, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og regeringerne og parlamenterne i EU's medlemsstater og landene i Det Østlige Partnerskab.
